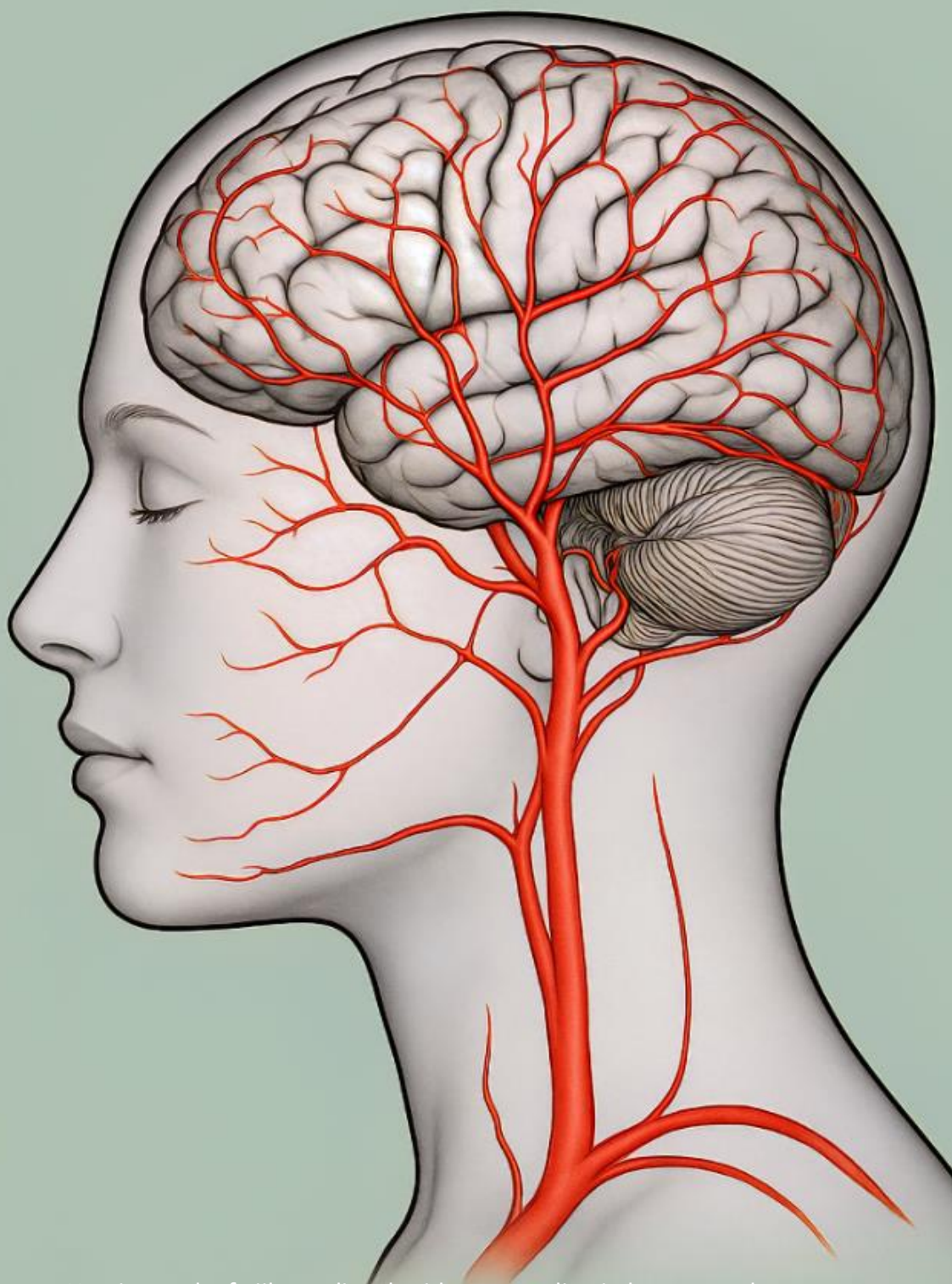

Gids bij cognitieve achteruitgang door vasculaire schade of endometriose

Hoe je met leefstijl, voeding, kruiden en medicatie het proces kunt vertragen

praktijk natuurlijk normaal

Inhoud

Cognitieve achteruitgang betekent niet altijd dementie!.....	4
Endometriose en de hersenen	4
Witte stofafwijkingen en vasculaire schade	4
Kritische stemmen uit de praktijk.....	5
Spike-eiwit meten en de rol bij ziekte	5
◆ Noodzaak voor echte objectiviteit	5
Conclusie.....	5
1. Belangrijk om te weten.....	6
2. Reguliere medicatie (in overleg met arts).....	6
3. Voeding: de basis van herstel	6
4. Orthomoleculaire ondersteuning	6
5. Ayurveda & Holisan-kruiden	7
6. Leefstijl & dosha-aanpassing	7
7. Eclectische aanpak	7
🍎 Voeding bij cognitieve achteruitgang (vasculair / endometriose)	8
✅ Aanbevolen voeding	8
❌ Te vermijden voeding.....	8
Complementair (naast reguliere zorg)	9
Ayurvedische nuance.....	9
Leefstijl volgens Ayurveda.....	9
Tweede optie: orthomoleculair.	10
Belangrijkste ingrediënten	10
Doel van Brain Support.....	10
Doel van pruikenzwam bij vasculaire dementie?	10
Dosering (orthomoleculair).....	11
Mogelijke werking van pruikenzwam bij endometriose	11
Echter de werking en de reden om het in te zetten zijn anders dan bij vasculaire dementie	11
Praktisch	11
📄 Let op bij kopen van pruikenzwam:	11
✅ Samenvattingstabel.....	11
Belangrijkste verschillen: Manasatva, BrainSupport en Pruikenzwam	12
1. Pruikenzwam (Hericium erinaceus)	12
2. Manasatva (combi van Brahmi + Guggulu + Amlacid etc.)	13
Belangrijkste praktische tips	13
1. Tijd tussen innames	13
2. Invloed op huidige medicatie	13

Praktisch advies	14
Let op	14
Wat past bij welke situatie?	14
Belangrijke aandachtspunten	14
Conclusie	14
1. Doel van de combinatie	15
2. Mogelijke combinaties (jong en oud)	15
3. Voorkeur voor algemeen gebruik	15
1. Waarom ik vaak Brahmi noem ipv Manasatva	15
2. Waarom nu BrainSupport van Perfect Health niet automatisch benoemd wordt	16
3. Kortom	16
Eenvoudige algemene keuze voor : jong en oud met endometriose	16
Kruiden en supplementen	16
Voedings- en kruidenstrategie bij endometriose	17
Voeding	17
Kruiden / supplementen	17
Praktische tips	17
Keuzetabel – Kruidenstrategie voor jong en oud	17
Voeding bij endometriose – Do's & Don'ts	17
Waarom kiezen voor Testa Omega-3?	18
Vergelijking met andere merken	18
Conclusie	18
Vergelijkingstabel	19
Mogelijke homeopathische middelen bij cognitieve achteruitgang	20
Mogelijke homeopathische middelen bij endometriose / hormonale klachten	20
Let op	20

Cognitieve achteruitgang betekent niet altijd dementie!

Wanneer iemand vergeetachtig wordt, verward klinkt of zelfs stemmen hoort, wordt al snel gedacht aan **dementie**. Toch is de **werkelijkheid vaak complexer**. Cognitieve achteruitgang kan door meerdere oorzaken ontstaan – van vasculaire schade in de hersenen tot de nasleep van behandelingen zoals chemotherapie, en mogelijk zelfs door chronische ontstekingsprocessen zoals bij endometriose. Dit vraagt om nuance en een brede blik in plaats van een snelle diagnose.

Casus: cognitieve klachten na kankerbehandeling

Een treffend voorbeeld is dat van een vrouw op leeftijd die zes jaar geleden succesvol behandeld werd voor **slokdarmkanker** met chemotherapie en bestraling. De behandeling was destijds zwaar, maar effectief. Nu, jaren later, ontstaan er klachten die sterk lijken op dementie:

- Ze hoort stemmen (*hallucinaties*).
- Ze vergeet regelmatig woorden en afspraken.
- Ze klinkt verward in gesprekken.

Bij onderzoek met een CT-scan blijken er **witte stofafwijkingen** in de hersenen aanwezig, waarschijnlijk van **vasculaire of ischemische oorsprong**. Artsen spreken in zo'n geval vaak van dementie, maar in werkelijkheid gaat het om **vaat-gerelateerde hersenschade**, mogelijk mede veroorzaakt door de intensieve kankerbehandeling in het verleden. Zowel chemotherapie als bestraling kunnen de doorbloeding en witte stof van de hersenen aantasten – soms pas zichtbaar na jaren.

Dit laat zien dat **cognitieve achteruitgang niet altijd Alzheimer of klassieke dementie hoeft te zijn**.

Endometriose en de hersenen

Recente onderzoeken wijzen erop dat **endometriose** – een chronische ontstekingsziekte waarbij baarmoederslijmvlies buiten de baarmoeder groeit – niet alleen buikklachten veroorzaakt, maar mogelijk ook effect heeft op de hersenen. Vrouwen met endometriose hebben vaker last van depressie, geheugenproblemen en concentratiestoornissen. Hoewel het onderzoek nog pril is, roept dit de vraag op of sommige vrouwen die op latere leeftijd in een verzorgingshuis belanden met de diagnose dementie, misschien hersenschade hebben door jarenlange ontstekingsprocessen.

Witte stofafwijkingen en vasculaire schade

Op hersenscans worden bij veel oudere mensen **witte vlekken** gezien, ook wel *witte stofafwijkingen*. Deze kunnen wijzen op kleine vaatbeschadigingen en zuurstoftekort in de hersenen. Ze komen zowel bij mannen als vrouwen voor en zijn niet per definitie een bewijs van dementie. Toch kunnen ze leiden tot geheugenverlies, traagheid in denken en gedragsveranderingen – klachten die vaak ten onrechte onder één noemer worden gebracht.

Kritische stemmen uit de praktijk

Niet elke arts **volgt blind het officiële verhaal**. Een voorbeeld is de Belgische NKO-arts **dr. Erwin Annys**, die in 2022 het boek *Factcheck: Neen – Niet elke arts deelt de mening van de televisie-expert* publiceerde. In dit boek beschrijft hij zijn ervaringen tijdens de coronaperiode, waarin hij dagelijks patiënten behandelde maar tegelijk zag hoe het publieke debat werd gedomineerd door een kleine groep “TV-experts”.

Zijn boodschap is niet zwart-wit: hij ontkent het bestaan van COVID-19 niet, maar stelt wel dat er **te weinig ruimte was voor nuance en kritische vragen**. Vooral rond massavaccinatie, het negeren van natuurlijke immuniteit en het onvoldoende belichten van mogelijke risico’s. Zijn besluit om zijn functie neer te leggen kwam voort uit gewetensnood: de kloof tussen beleid en praktijk was voor hem te groot geworden.

Dit voorbeeld toont hoe belangrijk het is dat **ook afwijkende stemmen gehoord worden**. Kritische vragen hoeven niet gelijkgesteld te worden aan complot denken, maar kunnen juist bijdragen aan beter inzicht en eerlijker onderzoek. **Alleen zo kan de gezondheidszorg** werkelijk objectief blijven en leren van alle ervaringen.

Spike-eiwit meten en de rol bij ziekte

- Er bestaan al tests (onderzoekslabs, niet altijd klinisch standaard) die spike-eiwit of antistoffen meten.
- Het idee dat een **te hoog en persisterend spike-eiwit** schadelijke effecten kan hebben, is in de literatuur beschreven (bv. microklonering in bloedvaten, ontstekingsreacties).
- Maar het wordt nog nauwelijks toegepast in de reguliere zorg – en dus missen we mogelijk cruciale informatie.

◆ Noodzaak voor echte objectiviteit

Objectief blijven betekent:

- Niet ontkennen dat vaccins bescherming gaven tegen ernstig COVID in de beginfase.
- Maar ook: niet wegwuiven dat er mogelijk bijwerkingen of langetermijneffecten zijn die we pas later in beeld krijgen.
- En: erkennen dat zowel *long COVID* als *vaccinbijwerkingen* tot dezelfde categorie schade aan immuunsysteem, hart- en hersenfunctie kunnen behoren.

Conclusie

Cognitieve achteruitgang heeft vele gezichten. Niet elke patiënt met geheugenproblemen of hallucinaties heeft Alzheimer. Soms gaat het om **vaatgerelateerde schade**, soms om **de gevolgen van een intensieve behandeling** of **chronische ontstekingsziekten zoals endometriose**. Door open te blijven kijken en ook kritische geluiden serieus te nemen, kunnen we betere zorg bieden – en voorkomen dat mensen te snel en te eenvoudig het label *dementie* krijgen.

1. Belangrijk om te weten

- **Onherstelbaar:** schade in de hersenen (door kleine infarctjes, witte stofafwijkingen of ontsteking) is niet te repareren.
  - **Wel stil te zetten:** met de juiste leefstijl, voeding, kruiden en medicatie kun je verdere achteruitgang sterk vertragen.
  - **Anders dan Alzheimer:** bij vasculaire schade en bij ontstekingsprocessen (zoals endometriose) gaat het niet om één degeneratief proces, maar om meerdere beïnvloedbare factoren.
-

2. Reguliere medicatie (in overleg met arts)

Artsen zetten vaak in op:

- **Bloedverduunners** (bijv. acetylsalicylzuur, clopidogrel) → om nieuwe kleine infarctjes te voorkomen.
  - **Cholesterolverlagers** (statines) → om de bloedvaten te beschermen.
  - **Bloeddrukmedicatie** (ACE-remmers, bètablokkers) → hoge bloeddruk beschadigt hersenvaten.
  - **Antidepressiva of antipsychotica** → bij hallucinaties, somberheid of angst.
-

3. Voeding: de basis van herstel

- **Minder suiker en snelle koolhydraten** → pieken in bloedsuiker versnellen vaat- en hersenschade.
  - **Meer gezonde vetten** → olijfolie, avocado, noten, lijnzaad, vette vis.
  - **Veel groenten (met name groene bladgroenten)** → rijk aan folaat, antioxidanten en magnesium.
  - **Goede eiwitten** → peulvruchten, eieren, biologische kip of kalkoen.
  - **Beperk rood en bewerkt vlees** → belastend voor hart- en vaten.
  - **Hydratie** → voldoende water of kruidenthee (niet te veel koffie of zwarte thee).
-

4. Orthomoleculaire ondersteuning

- **Omega-3 vetzuren** (visolie of algenolie) → voor hersencellen en vaten.
  - **Vitamine D3 in combi met K2** → D3 ontstekingsremmend en belangrijk voor hersenfunctie. K2 Vasculaire Bescherming: (met name MK-7) activeert matrix-Gla-eiwit (MGP), dat calciumafzetting in slagaderwanden voorkomt. Dit helpt slagaders soepel en gezond te houden, wat cruciaal is voor een goede doorbloeding naar de hersenen.
  - **B-vitamines (B12, folaat, B6)** → cruciaal voor homocysteïnehuishouding (vaatgezondheid).
  - **Magnesium** → ontspant zenuwstelsel en spieren.
  - **Curcumine** → sterk ontstekingsremmend.
-

5. Ayurveda & Holisan-kruiden

Ayurveda kijkt naar **dosha-type en balans**. Vaak spelen bij vasculaire schade en endometriose **Vata-storingen** (zenuwstelsel, onrust) en secundair **Kapha** (slijmvorming, blokkades).

Middelen van **Holisan** die passen:

- **Brahmi** – geheugen, concentratie, rust voor het zenuwstelsel.
- **Manasatva** – complexpreparaat dat hart en brein ondersteunt.
- **Arjuna** – voor hart en vaatstelsel.
- **Guggulu** – helpt bij cholesterol en doorbloeding.

Daarnaast:

- **Brain Support (Perfect Health)** – een modern supplement met antioxidanten, vitamines en mineralen, dat mooi combineert met de Ayurvedische kruiden.

---

6. Leefstijl & dosha-aanpassing

- **Voor Vata-types**: warm, voedend eten, rust en regelmaat, vermijden van stress en kou.
- **Voor Pitta-types**: verkoelende voeding (geen scherpe pepers, matig alcohol), voldoende ontspanning.
- **Voor Kapha-types**: lichtere voeding, minder zuivel en suikers, veel beweging.

Wil je weten welke type dosha je bent. De vragen lijst is te downloaden via mijn site.

<https://www.natuurlijknormaal.nl/ayurvedisch>

Algemeen:

- **Dagelijks wandelen of fietsen** (doorbloeding hersenen).
- **Ademhalingsoefeningen of yoga** → zuurstof en ontspanning.
- **Voldoende slaap** → herstel van brein.
- **Stressreductie** → stress is funest voor vaten én geheugen.

---

7. Eclectische aanpak

Het gaat niet om óf regulier, óf alternatief. De kracht ligt in de combinatie:

- **Medicatie** houdt het proces stabiel.
- **Voeding en leefstijl** pakken de oorzaken aan.
- **Orthomoleculair en Ayurveda** voeden en beschermen de hersenen.
- **Persoonlijke afstemming op dosha-type** maakt de aanpak individueel en holistisch.

Voeding bij cognitieve achteruitgang (vasculair / endometriose)

Aanbevolen voeding

Categorie	Voorbeelden	Waarom goed?
Groenten (veel!)	Spinazie, boerenkool, andijvie, broccoli, spruiten, courgette, venkel	Rijk aan folaat, antioxidanten en vezels; ondersteunen vaten en hersenfunctie
Fruit (met mate, niet te zoet)	Bosbessen, aardbeien, bramen, appels, granaatappel	Bessen bevatten anthocyanen die hersencellen beschermen
Gezonde vetten	Olijfolie (extra vierge), avocado, walnoten, lijnzaad, chiazaad, vette vis (zalm, sardine, makreel)	Belangrijk voor hersenmembranen en vaatbescherming
Eiwitten	Eieren, biologische kip of kalkoen, linzen, kikkererwten, tempeh	Nodig voor neurotransmitters en spierkracht
Volkoren & glutenvrij	Quinoa, boekweit, haverhout (glutenvrij), bruine rijst	Bieden stabiele energie en vezels
Kruiden & specerijen	Kurkuma, gember, kaneel, peterselie, koriander	Ontstekingsremmend en vaatbeschermend
Dranken	Water, kruidenthee (kamille, gember, tulsi), groene thee (licht, niet te veel)	Hydratatie, antioxidanten, rustgevend

Te vermijden voeding

Vermijden	Voorbeelden	Waarom vermijden?
Bewerkte suikers & snelle koolhydraten	Frisdrank, koek, snoep, wit brood, gebak	Geven bloedsuikerpieken → schade aan vaten en hersenen
Bewerkt vlees	Worst, salami, bacon, knakworst	Hoog in zout en transvetten, belastend voor vaten
Overtollig rood vlees	Rundvlees, varkensvlees (grote hoeveelheden)	Verhoogt ontstekingen en cholesterol
Ongezonde vetten	Margarine, frituurvet, chips, fastfood	Bevat transvetten die vaten beschadigen
Te veel zuivel	Kaas, room, melk (vooral bij Kapha-type)	Kan slijmvorming en verstopping van vaten bevorderen
Overmatige alcohol	Bier, wijn, sterke drank	Beschadigt hersencellen en verhoogt bloeddruk
Te veel koffie & zwarte thee	>2-3 kopjes per dag	Stimuleert te sterk, verstoort slaap en rust
Kant-en-klaar maaltijden	Magnetronmaaltijden, sauzen uit pakjes	Vaak zout, suiker en additieven → extra belasting

Complementair (naast reguliere zorg)

Ayurvedische nuance

- **Vata:** heeft behoefte aan warm, zoet, olieachtig eten → vermijd droog en koud voedsel.
- **Pitta:** heeft behoefte aan koel, mild eten → vermijd scherp en pittig.
- **Kapha:** heeft behoefte aan licht en kruidig eten → vermijd zwaar, vet en zoet.

Ayurvedische insteek

Bij dit soort hersen- en geheugenklachten spreekt Ayurveda vaak van "**Majja dhatu verzwakking**" (zenuwstelsel/hersenweefsel).

Leefstijl volgens Ayurveda

- **Voeding:** warm, licht en voedend (soepen, stoofpotjes, gekookte groenten, volle granen zoals rijst/quinoa).
- **Vermijden:** te droog, te koud, te scherp/pittig → dit verstoort bijvoorbeeld Vata.type
- **Dagstructuur:** vaste slaap- en eetmomenten, veel rust, stress zoveel mogelijk vermijden.
- **Beweging:** dagelijks lichte wandelingen, niet uitputtend, om circulatie en zuurstofvoorziening te bevorderen.
- **Zelfzorg:** zachte **hoofd- en voetmassage met warme sesamolie** → kalmeert bijvoorbeeld een Vata type en ondersteunt hersenfunctie.

Manasatva (Holisan) – een complexpreparaat voor zenuwstelsel en geestelijke balans, voor alle dosha's. **Let op het duurt minimaal 6 weken voor het juiste resultaat.**

Dosha-type	Effect van Manasatva	Beste combinaties	Aanvullende leefstijl
Vata (lucht/ether) onrustig, vergeetachtig, angstig, slapeloos	Rustgevend, stabiliserend, ondersteunt geheugen en slaap	- Warme, voedende maaltijden (stoofpotjes, soepen) - Kruiden: gember, kaneel, venkel - Samen met Ashwagandha voor extra aarding	- Rust en regelmaat - Vaste bedtijden - Warme olie-massage (sesamolie) - Ademhalingsoefeningen
Pitta (vuur/water) snel geïrriteerd, boos, oververhit, overmatig perfectionisme	Koelend, verzachtend, vermindert mentale hitte en prikkelbaarheid	- Verkoelende voeding: komkommer, munt, koriander, kokoswater - Kruiden: brahmi, shatavari, koriander - Samen met Brahmi-complex voor extra focus	- Vermijd overmatig zon/sauna - Yoga i.p.v. intensieve sport - Voldoende rustmomenten
Kapha (water/aarde) traag, sloom, zwaarmoedig, vastzittend in gedachten	Stimulerend, geeft helderheid en lichtheid, vermindert traagheid	- Lichte, kruidige voeding: veel groenten, gember, kurkuma, peper - Beperk zuivel en zoet - Samen met Guggulu of Trikatu voor doorstroming	- Dagelijks bewegen (wandelen, fietsen, dansen) - Vermijd dutjes overdag - Actieve ademhalingsoefeningen (pranayama)

✨ Kort samengevat:

- **Manasatva** werkt breed, maar het effect verschilt per dosha:
  - *Vata*: kalmeert en aardt.
  - *Pitta*: verkoelt en verzacht.
  - *Kapha*: verheldert en stimuleert.

👉 Het is dus inzetbaar voor alle drie, mits gecombineerd met de juiste **voeding en leefstijl**.

Voor een traditionele (klassieke) Ayurvedische behandeling of grondige analyse raad ik aan om contact op te nemen met een expert in dat vakgebied. Uit ervaring adviseer ik om naar een traditionele klassieke Ayurvedische expert te gaan.

Tweede optie: orthomoleculair.

Naast Ayurveda kwamen familieleden ook uit bij een westerse formule: **Perfect Health Brain Support**. Dit supplement pakt hersenfuncties breder aan en werkt met een combinatie van kruiden, extracten, aminozuren en zogenaamde *noötropica* (stoffen die cognitieve functies stimuleren). Dan is er ook **Pruikenzwam poeder**.

Belangrijkste ingrediënten

- **Brahmi (Bacopa monnieri)** – geheugen en concentratie
- **Ashwagandha** – stressreductie
- **Rhodiola rosea** – energie, stemming en stressweerbaarheid
- **Ginkgo biloba** – doorbloeding hersenen
- **Blauwe bosbes-extract** – antioxidanten, hersenbescherming
- **Hyperzine A** – remt de afbraak van acetylcholine, een belangrijke neurotransmitter
- **Aminozuren en fosfolipiden** – bouwstenen voor hersencellen en neurotransmitters (Alpha GPC, Choline, Phosphatidylserine)

Doel van Brain Support

Deze formule is meer **stimulerend** en richt zich op:

- Geheugen en concentratie
- Neuroprotectie (bescherming tegen achteruitgang)
- Mentale energie
- Doorbloeding van de hersenen

Doel van pruikenzwam bij vasculaire dementie?

- **Neuroprotectief**: bevat *hericenonen* en *erinacines*, stoffen die de aanmaak van *nerve growth factor* (NGF) stimuleren. Dat ondersteunt de groei en herstel van zenuwcellen.
- **Cognitie**: onderzoeken tonen verbetering in geheugen en concentratie bij lichte cognitieve stoornissen.
- **Ontstekingsremmend & antioxiderend**: beschermt zenuwweefsel tegen oxidatieve stress en ontstekingsprocessen, die een rol spelen bij vasculaire schade.
- **Darm-hersen-as**: *Hericium* ondersteunt ook de darmwand en microbiom → dit kan indirect de hersengezondheid verbeteren (Ayurvedisch gezien: een gezonde *Agni* voedt ook de geest).

Dosering (orthomoleculair)

- **Poeder:** meestal 1–2 gram per dag, verdeeld over 2 innames (in warme drank of maaltijd).
- **Extract:** vaak 500–1000 mg/dag, afhankelijk van de sterkte.

Mogelijke werking van pruikenzwam bij endometriose

Echter de werking en de reden om het in te zetten zijn anders dan bij vasculaire dementie.

- **Ontstekingsremmend:** endometriose gaat gepaard met chronische ontsteking; stoffen in *Herichium* (*hericenonen*, *erinacines*) kunnen ontstekingsreacties in het lichaam verminderen.
- **Immuunsysteem modulatie:** kan helpen om een gezonde immuunbalans te ondersteunen, wat belangrijk is bij endometriose.
- **Zenuwstelsel ondersteuning:** bij endometriose is pijn vaak neuropathisch of zenuw-gerelateerd; pruikenzwam kan nerveuze ontsteking en pijnreacties enigszins moduleren.
- **Spijvertering en darm-hersen-as:** een gezonde darmflora kan indirect hormonale balans en ontstekingsniveau ondersteunen; pruikenzwam bevordert de darmgezondheid.

Praktisch

- **Dosering:** 1–2 gram poeder per dag, verdeeld over de dag bij maaltijden.
- **Combinatie:** kan gecombineerd worden met voeding die ontstekingsremmend is (zoals kurkuma, omega-3, vezelrijk voedsel) en eventueel met Ayurvedische kruiden die pijn en hormonale balans ondersteunen (bijv. Ashwagandha of Shatavari).

Let op bij kopen van pruikenzwam:

- Turkey Tail (*Trametes versicolor*) is in EU-regelgeving tot **novel food** verklaard; dat betekent dat reguliere verkoop in Nederland niet is toegestaan, maar import vanuit landen als Nederland of het VK via bepaalde kanalen wel mogelijk is.
- Lion's Mane (de daadwerkelijke pruikzwam) valt **niet** onder deze regelgeving en is dus legaal te kopen in Nederland.

Samenvattingstabel

Producttype	Merken in VK/UK	Toestand i.v.m. EU-regels	Beschikbaarheid in Nederland
Turkey Tail Poeder	Oriveda, Antioxi, Real Mushrooms	EU-novelfood → niet verkocht als traditioneel supplement binnen Nederland	Alleen via importkanalen zoals Oriveda/Antioxi
Lion's Mane / Pruikzwam poeder	Beschikbaar in EU/UK	Geen novelfood → vrij verkrijgbaar	Ja, via Mycopower, Naturaplaza, Mattisson o.a.

Belangrijkste verschillen: Manasatva, BrainSupport en Pruikenzwam

Middel	Belangrijkste werking	Focus / Sterkte	Veiligheid / Opmerkingen
Manasatva (Holisan)	Ayurvedische formule: Brahmi, Guggulu, Amlacid e.a.	Stressreductie, zenuwgezondheid, spijsvertering, mentale balans	Veilig, langdurig; complexer door meerdere ingrediënten; geschikt bij Vata/Kapha disbalans
BrainSupport (Perfect Health)	Modern supplement: Bacopa, Ginkgo, B-complex, fosfatidylserine	Cognitie, geheugen, concentratie	Veilig, weinig interacties; minder relevant bij hormonale of ontstekingsproblemen
Pruikenzwam (Hericium erinaceus)	Neuroprotectief, ontstekingsremmend, darm-hersen-as	Cognitie, zenuwgezondheid, ontstekingsmodulatie, pijn	Zeer veilig; betrouwbaar poeder belangrijk; breed inzetbaar bij jong en oud; langdurig gebruik mogelijk

Pruikenzwam + Manasatva bij oudere met (vasculaire) dementie een betere keuze.

- **Waarom:** dit combineert direct neuroprotectief effect (pruikenzwam) met subtiele ayurvedische ondersteuning van zenuwstelsel, mentale balans en spijsvertering.
- **Extra plus:** minder kans op interacties met medicijnen, langdurig veilig.

Alternatief: als er behoefte is aan sneller merkbaar effect op geheugen/concentratie, kan BrainSupport een korte periode gebruikt worden naast pruikenzwam, maar dan wel onder monitoring.

• Pruikenzwam + BrainSupport (Perfect Health)

- BrainSupport bevat meestal **Bacopa, Ginkgo, vitamine B-complex, fosfatidylserine** → cognitieve boost, bloedtoevoer, antioxidatie.
- **Voordeel:** synergistisch effect op geheugen, concentratie en neurobescherming.
- **Nadeel:** iets meer supplementen, kans op interacties met bloedverdunners (Ginkgo).

• Pruikenzwam + Manasatva (combi van Brahmi + Guggulu + andere ayurvedische ondersteuning)

- **Voordeel:** Ayurvedische balans: ondersteunt Vata, zenuwvoeding, mentale helderheid, ontstekingsremming.
- **Nadeel:** effect cognitief soms minder snel merkbaar, smaak/innameschema kan wat complexer zijn.

Interactie bij reguliere medicatie

1. Pruikenzwam (Hericium erinaceus)

- **Over het algemeen veilig,** weinig bijwerkingen.
- **Mogelijke interacties:**
  - **Bloedverdunners** (bijv. acenocoumarol, warfarine): theoretisch licht effect op stolling, maar meestal niet sterk. Wel opletten bij combinatie met andere anticoagulantia of aspirine.
  - **Diabetesmedicatie:** kan bloedglucose licht verlagen; bij insuline of sulfonyleureum-middelen extra monitoren.
- **Veilig** bij hoge bloeddruk, hartmedicatie, cholesterolverlagers, cognitieve medicijnen (bijv. cholinesteraseremmers).

---

2. Manasatva (combi van Brahmi + Guggulu + Amlacid etc.)

- **Brahmi:** meestal veilig, kan mild ontspannend werken; voorzichtig bij sedativa of slaapmedicatie (kan licht versterken).
  - **Guggulu:** kan invloed hebben op schildkliermedicatie (levothyroxine) en bloedverdunners in zeldzame gevallen; let op bij combinatie.
  - **Amlacid / andere mineralen:** controleer maagzuurremmers of supplementen voor magnesium/calcium; meestal geen probleem.
-

Belangrijkste praktische tips

1. Start één middel tegelijk, liefst pruikenzwam eerst, observeer 2–4 weken.
2. Bij combinaties altijd **arts of apotheker informeren**, zeker bij bloedverdunners, insuline, schildklier of sedativa.
3. Let op bij nieuwe klachten: bloedneuzen, blauwe plekken, lage bloedsuikers, overmatige slaperigheid.

1. Tijd tussen innames

- Voor **pruikenzwam + Manasatva** zijn er geen sterke contra-indicaties dat ze *niet tegelijk* mogen worden ingenomen.
  - Het advies “tijd tussen innames” geldt vooral bij **geneesmiddelen die elkaar beïnvloeden via absorptie of enzymen in de lever**.
  - **Praktisch:**
    - Neem pruikenzwam bijvoorbeeld in de ochtend bij ontbijt.
    - Neem Manasatva bij de middag/avondmaaltijd.
    - Zo vermijd je dat supplementen elkaar licht beïnvloeden bij opname, maar risico's zijn klein.
-

2. Invloed op huidige medicatie

a) Andere pil (vermoedelijk anticonceptie)

- Pruikenzwam of Manasatva beïnvloeden hormonale anticonceptie **niet significant**.

b) Quetiapine (antipsychoticum)

- **Geen bekende directe interacties** met pruikenzwam of Manasatva.
- Wel opletten op:
  - Extra ontspanning of slaperigheid (Brahmi kan licht kalmerend werken).
  - Eventuele effecten op leverenzymen bij langdurig gebruik (Quetiapine wordt in de lever gemetaboliseerd). Dit is meestal geen probleem bij normale doseringen.

c) Hadol (haloperidol)

- Ook geen directe interactie met pruikenzwam/Manasatva.
- Let op dat beide middelen (Hadol + Brahmi) de zenuwfunctie beïnvloeden → kans op milde sedatie, maar niet gevaarlijk.

Praktisch advies

- Ochtend: pruikenzwam bij ontbijt
- Middag/avond: Manasatva bij maaltijd
- Monitor: slaperigheid, duizeligheid, bloeddruk en bloedsuiker (bij diabetes)
- Informeer arts bij veranderingen of bij nieuwe medicijnen

Let op

- Het is **geen vervanging van reguliere behandelingen**, maar kan **ondersteunend** zijn om pijn en ontsteking te verminderen.
- Overleg altijd met arts bij bestaande medicatie of operatieplanning.

Wat past bij welke situatie?

- **Bij veel onrust, hallucinaties en instabiliteit** → *Ayurvedische optie (Manasatva)* kan beter passen omdat het stabiliseert en kalmeert.
- **Bij traagheid, geheugenverlies en concentratieproblemen** → *Brain Support* kan meer effect geven, omdat het neurotransmitters en doorbloeding ondersteunt.
- **Combinatie mogelijk**, maar altijd onder begeleiding en laag starten om te observeren hoe iemand reageert.

Belangrijke aandachtspunten

- **Overleg met arts:** vooral bij gebruik van bloedverdunners, antidepressiva of andere medicatie.
- **Bijwerkingen:** sommige stoffen zoals Huperzine A kunnen slaapproblemen of hartkloppingen geven.
- **Start laag:** vaak is 1 tablet (bij Brain Support) of de minimale dosering bij Manasatva al voldoende om te beginnen.
- **Geduld:** effect van kruiden en supplementen bouwt vaak langzaam op (weken tot maanden).

Conclusie

Bij cognitieve klachten zoals geheugenverlies, hallucinaties en hersenschade zijn er naast reguliere zorg ook **natuurlijke opties** die ondersteuning kunnen bieden.

- **Holisan Manasatva:** traditioneel, rustgevend, gericht op stabiliteit.
- **Perfect Health Brain Support:** modern, stimulerend, gericht op geheugen en energie.

Welke keuze het beste is, hangt af van de **dominante klachten**. Soms werkt een combinatie, mits goed afgestemd en onder begeleiding. Holisan biedt mini consulting aan <https://holisan.nl/mini-consulting>. Contact via mail <https://holisan.nl/contact>.

Breed en preventief/supportief, voor jong en oud met endometriose

Nu kijken we **breed en preventief/supportief**, voor **jong en oud met endometriose**, niet voor één specifieke casus. Dan gaat het om een combinatie die veilig, effectief en breed ondersteunend is voor **ontsteking, hormonale balans, pijnbeheersing en zenuwgezondheid**.

1. Doel van de combinatie

- **Ontstekingsremming** → endometriose is een chronische ontstekingsziekte
  - **Hormonale ondersteuning** → cyclus en progesteron/oestrageevenwicht
  - **Zenuw- en pijnmodulatie** → neuropathische pijn, bekkenpijn
  - **Spijvertering & immuniteit** → goed voor hormoonmetabolisme en ontstekingsbalans
-

2. Mogelijke combinaties (jong en oud)

Optie A: Eén krachtig middel

- **Pruikenzwampoeder (*Hericium erinaceus*)**
  - **Waarom:** ontstekingsremmend, ondersteunt zenuwweefsel (vermindert pijnsignalen), bevordert darmgezondheid → indirect hormonale balans.
  - **Voordeel:** veilig voor alle leeftijden, weinig bijwerkingen, langdurig te gebruiken.

Optie B: Tweeledige combinatie

- **Pruikenzwam + Shatavari (*Asparagus racemosus*)**
  - **Waarom:** pruikenzwam zoals hierboven, Shatavari ondersteunt hormonen en vrouwelijke reproductieve organen, voedt uterus en eierstokken.
  - **Extra plus:** goed te combineren met voeding en leefstijl; geschikt voor jong en oud.

Optie C: Breed ayurvedisch-complementair (voor wie wil)

- **Brahmi + Pruikenzwam**
    - Brahmi ondersteunt zenuwstelsel en mentale balans (stress en pijnbeleving), pruikenzwam werkt op ontsteking en zenuwgezondheid.
    - Veilig, maar effect op hormonen minder direct dan Shatavari.
-

3. Voorkeur voor algemeen gebruik

Pruikenzwam + Shatavari

- **Waarom:** deze combinatie pakt zowel **ontsteking/pijn** als **hormonale ondersteuning** aan.
- **Veilig** voor alle leeftijden (jong en oud).
- **Minder complex** dan een groter ayurvedisch mix, houdt het overzichtelijk en makkelijk in te nemen.

1. Waarom ik vaak Brahmi noem ipv Manasatva

- **Brahmi** is het actieve kruid dat in Manasatva zit, en is wetenschappelijk en ayurvedisch goed onderzocht voor **cognitie, stress, zenuwgezondheid**.

- **Manasatva** is een **formule** waarin naast Brahmi ook andere kruiden zitten (Guggulu, Amlacid, etc.).
- Voor een **algemene gids** wilde ik het hoofdingrediënt (Brahmi) benoemen, omdat:
  - Het effect **directer verklaarbaar** is: nerve support, pijnbeheersing, stress.
  - Het **eenvoudiger te doseren** is en minder afhankelijk van merkformuleringen.

Manasatva kan natuurlijk ook gebruikt worden, maar het voegt extra ingrediënten toe die niet per se universeel nodig zijn voor iedereen met endometriose, vooral jongere vrouwen zonder specifieke Vata- of Kapha-balans issues.

2. Waarom nu BrainSupport van Perfect Health niet automatisch benoemd wordt

- BrainSupport bevat vaak **Bacopa, Ginkgo, vitamine B-complex, fosfatidylserine** → prima voor **cognitie**, maar:
  - De meeste van deze stoffen zijn **minder relevant voor endometriose specifiek**, omdat endometriose vooral draait om **ontsteking, hormonale balans en pijn**.
  - BrainSupport is meer gericht op **geheugen en concentratie**, niet zozeer op hormonale of ontstekingsregulatie.
  - Voor een **algemene gids**, inclusief jongeren en oudere vrouwen, is het beter een **middel te kiezen dat breed ondersteunend is voor endometriose**, zoals pruikenzwam (ontsteking/pijn) + Shatavari (hormonaal).

3. Kortom

- **Manasatva**: kan zeker, vooral bij Vata/Kapha onevenwicht of stressgevoeligheid → ayurvedisch volledig pakket.
- **Brahmi alleen**: simpel, gericht op zenuwgezondheid en stressbeheersing.
- **BrainSupport**: meer voor cognitieve ondersteuning → niet primair relevant bij endometriose, daarom niet een eerste keuze in het algemene beeld.

Eenvoudige algemene keuze voor : jong en oud met endometriose

Kruiden en supplementen

Doelgroep	Aanbevolen middel(en)	Reden / focus
Jong	Pruikenzwam + Shatavari	Ontstekingsremmend, pijnverlichting + hormonale ondersteuning
Oud	Pruikenzwam + Shatavari	Ontsteking en hormonen + zenuwondersteuning, veilig langdurig gebruik
Optioneel (stressgevoelig / Vata-type)	Manasatva	Breder ayurvedisch pakket: mentale balans, spijsvertering, zenuwgezondheid
Basisaanvulling (jong & oud)	Vitamine D3 + K2 (MK-7) + Omega-3 (bv. Testa)	Immuunbalans, hormonale steun, ontstekingsremming
Niet eerste keuze	BrainSupport	Meer gericht op concentratie/geheugen, minder relevant voor hormoon- en ontstekingsprocessen

Voedings- en kruidenstrategie bij endometriose

Voeding

- **Ontstekingsremmend:** vette vis, lijnzaad, walnoten, kurkuma, gember, groene bladgroenten, bessen
- **Vermijd:** rood vlees, bewerkte voeding, suiker, transvetten
- **Darmgezondheid:** vezelrijke voeding, gefermenteerde producten (yoghurt, kefir, zuurkool)
- **Hormoonbalans:** gezonde vetten zoals avocado, olijfolie, noten

Kruiden / supplementen

- **Pruikenzwam (*Hericium erinaceus*):** ontstekingsremmend, zenuw- en pijnondersteuning
- **Shatavari (*Asparagus racemosus*):** ondersteunt vrouwelijke hormonen, uterus en eierstokken
- **Optioneel:** Manasatva bij stressgevoeligheid of Vata/Kapha disbalans
- **Extra ondersteunend:** Brahmi of Ashwagandha voor mentale balans

Praktische tips

- Eén of twee kruiden/supplementen tegelijk (“less is more”)
- Combineer met gezonde voeding en beweging
- Observeer effecten en pas aan bij klachten of nieuwe symptomen
- Raadpleeg arts bij medicatiegebruik of geplande behandelingen

---

Keuzetabel – Kruidenstrategie voor jong en oud

Voeding bij endometriose – Do’s & Don’ts

Do’s (aan te raden)

Ontstekingsremmend: vette vis (zalm, haring), lijnzaad, walnoten

Kruiden & specerijen: kurkuma, gember

Groenten & fruit: groene bladgroenten, bessen

Vezelrijk / darmgezondheid: gefermenteerde producten zoals yoghurt, kefir, zuurkool

Gezonde vetten: avocado, olijfolie, noten

Don’ts (af te raden)

Rood en bewerkt vlees: rund, varken, lam, vleeswaren

Suiker & geraffineerde koolhydraten: frisdrank, snoep, wit brood, koek

Transvetten: gefrituurd eten, margarine met geharde vetten

Volle zuivel (voor gevoeligen): melk, room, kaas, ijs

Alcohol & overmatige cafeïne

Glutenrijke voeding (individueel te beoordelen)

Tip: Combineer deze voedingsrichtlijnen met kruiden zoals **pruikenzwam + Shatavari** voor optimale ondersteuning van ontsteking, pijn en hormonale balans.

Praktische tips

- “Less is more”: maximaal 1–2 kruiden tegelijk
- Combineer met anti-inflammatoire voeding en gezonde leefstijl
- Observeer effect en pas aan bij klachten of nieuwe symptomen
- Raadpleeg arts bij medicatiegebruik of geplande behandelingen
- Combi vitamine D3/K2 optioneel (**merk vitaminifit**)
- Omega 3 kies voor het merk Testa. optioneel
- Ayurvedische preparaten gelieve van het merk Holisan of Maharishi Ayurveda

Waarom kiezen voor Testa Omega-3?

- **Plantaardige bron:** Testa gebruikt algenolie als bron van omega-3, wat het product geschikt maakt voor veganisten en vegetariërs.
- **Hoog gehalte aan DHA en EPA:** De capsules bevatten minimaal 250 mg DHA en 125 mg EPA per capsule, wat voldoet aan de dagelijkse aanbevolen hoeveelheid volgens de World Health Organization .
- **Zuiverder dan visolie (vis krijg omega 3 door wat het eet):** Algenolie bevat geen verontreinigingen zoals zware metalen, die soms in visolie kunnen voorkomen .
- **Duurzaam:** Door omega-3 direct uit algen te halen, helpt Testa overbevissing te voorkomen en draagt het bij aan de bescherming van oceaanecosystemen .

Vergelijking met andere merken

Er zijn verschillende andere merken die veganistische omega-3-supplementen aanbieden. Testa onderscheidt zich door zijn hoge concentratie DHA en EPA per capsule en zijn focus op duurzaamheid. Merken zoals Vitakruid en Arctic Blue bieden ook algenolie-supplementen aan, maar Testa wordt vaak geprezen om zijn prijs-kwaliteitverhouding en gebruiksgemak .

Conclusie

Als je op zoek bent naar een hoogwaardig, plantaardig omega-3-supplement, is Testa een uitstekende keuze. Het biedt een hoge concentratie DHA en EPA, is duurzaam geproduceerd en geschikt voor veganisten. Hoewel er andere merken beschikbaar zijn, biedt Testa een aantrekkelijke combinatie van kwaliteit, prijs en ethische productie.

Waarom Holisan en Maharishi Ayurveda kiezen.

Beide merken bieden hoogwaardige, authentieke ayurvedische producten die voldoen aan strenge kwaliteitsnormen.

Holisan

Waarom kiezen voor Holisan?

- **Ervaring en betrouwbaarheid:** Holisan Health Products BV bestaat al sinds 1985 en heeft zich sindsdien ontwikkeld tot een van de beste importeurs en distributeurs van Ayurvedische kruiden, kruidenpreparaten en massageolie in Europa .[Holisanshop](https://www.holisanshop.nl)

- **Breed assortiment:** Holisan biedt een uitgebreid assortiment aan ayurvedische producten, waaronder kruidenpreparaten, theeën en verzorgingsproducten.
- **Positieve klantbeoordelingen:** Klanten waarderen de kwaliteit en de zuivere oorsprong van de producten, evenals de snelle levering en zorgvuldige verpakking van hun bestellingen . [Trustpilot](#)

Maharishi Ayurveda

Waarom kiezen voor Maharishi Ayurveda?

- **Holistische benadering:** Maharishi Ayurveda richt zich op het herstellen van de balans tussen lichaam en geest, met producten die zijn afgestemd op de drie dosha's: Vata, Pitta en Kapha.
- **Authenticiteit:** Het merk werkt volgens traditionele recepten en met behulp van internationaal erkende ayurvedische geleerden.
- **Positieve klantbeoordelingen:** Gebruikers van Maharishi Ayurveda-producten zijn over het algemeen zeer tevreden, met een gemiddelde beoordeling van 5,0 uit 5 . [ReviewMeta](#)

Vergelijkingstabel

Merk	Ervaring	Assortiment	Klanttevredenheid
Holisan	✓ 1985	✓ Breed	★★★★★
Maharishi Ayurveda	✓ Traditioneel	✓ Holistisch	★★★★★
Organic India	✓ Biologisch	✓ Thee & Kruiden	★★★★★
Ayurveda Online	✓ Nederlands	✓ Divers	★★★★★

Conclusie:

- **Holisan** is ideaal voor wie op zoek is naar een breed assortiment aan ayurvedische producten met een lange geschiedenis en betrouwbare klantenservice.
  - **Maharishi Ayurveda** is geschikt voor degenen die een holistische benadering van gezondheid zoeken, met producten die zijn afgestemd op de traditionele ayurvedische principes.
-

Homeopathische middelen bij cognitieve achteruitgang

Bij **vasculaire dementie** en ook bij **endometriose** wordt in de klassieke homeopathie vaak gekeken naar *het totaalbeeld van de mens* (klachten, karakter, constitutie, emoties). Stramonium en Lycopodium zijn bekende middelen, maar er zijn er meer die soms ingezet worden.

⚠ **Belangrijk:** de keuze van het juiste homeopathische middel hangt altijd af van het *hele klachtenbeeld* (mentaal, fysiek, emotioneel). Vaak zijn er meerdere mogelijke middelen en kiest een **klassiek homeopaat** het *simillimum* dat het meest overeenkomt met de totale persoon. Dit is de beste en **veiligste manier**.

Mogelijke homeopathische middelen bij cognitieve achteruitgang

- **Stramonium** → vaak bij verwardheid, angst in het donker, onrustige of agressieve uitingen.
- **Lycopodium** → geheugenklachten, gebrek aan zelfvertrouwen, moeite met plannen/ordening.
- **Baryta carbonica** → veel gebruikt bij ouderen met beginnende dementie, vergeetachtigheid, kinderlijke afhankelijkheid, traagheid in denken en handelen.
- **Anacardium orientale** → geheugenverlies, verwarring, gevoel van twee tegengestelde krachten in zichzelf, soms wantrouwen.
- **Nux moschata** → vergeetachtigheid, desoriëntatie, droge mond, neiging tot slaperigheid of dromerigheid.
- **Alumina** → langzaam denken, vertraagd reageren, moeite met beslissen, passiviteit.
- **Hyoscyamus niger** → verward gedrag, achterdocht, soms ongepaste uitlatingen of schaamteloos gedrag.
- **Phosphorus** → vergeetachtigheid, snel afgeleid, angstig om alleen te zijn, sterke behoefte aan warmte en steun.

Mogelijke homeopathische middelen bij endometriose / hormonale klachten

- **Sepia** → veel gebruikt bij menstruatieklachten, hormonale disbalans, gevoel van zwaarte in de onderbuik, prikkelbaarheid, afstandelijkheid.
- **Lachesis** → hevige menstruaties, pijn vóór de menstruatie, neiging tot hitte, spraakzaamheid.
- **Belladonna** → acute, hevige, kloppende pijn tijdens menstruatie, met hitte en roodheid.
- **Pulsatilla** → wisselende klachten, emotionele gevoeligheid, behoefte aan troost, klachten verergeren in warmte.
- **Magnesia phosphorica** → krampende menstruatiepijn, beter door warmte en druk.
- **Cimicifuga (Actaea racemosa)** → scherpe pijnen die uitstralen, vaak in rug en dijen, somberheid rond de cyclus.

⚠ **Nogmaals wil ik benadrukken dat homeopathie maatwerk is. Het is daarom niet verstandig dit op eigen houtje te proberen, maar altijd onder begeleiding van een deskundige klassieke homeopaat.”**

Let op

- Het is **geen vervanging van reguliere behandelingen**, maar kan **ondersteunend** zijn.
- Overleg altijd met een (homeopathische) arts bij bestaande medicatie.

Disclaimer:

Als orthomoleculair voedingsadviseur werk ik eclectisch, op een complementaire en ondersteunende basis. Dit betekent dat het altijd verstandig is een arts te raadplegen voor de diagnose en behandeling van ziekten. Ik deel mijn advies op basis van mijn ervaring en kennis op het gebied van complementaire ondersteuning, als aanvulling op reguliere zorg. Jij blijft altijd expert over je eigen lichaam. Vertrouw op je gevoel en raadpleeg bij medische twijfel je huisarts.

Ik ben geen Ayurvedisch specialist. Voor een traditionele **klassieke** Ayurvedische behandeling of een grondige analyse raad ik aan contact op te nemen met een expert in dat vakgebied. Wat ik wél doe, is kleine elementen uit de Ayurveda integreren, geïnspireerd door mijn eigen ervaring en verdieping. Een voorbeeld hiervan is het principe: *“Eet wat je lekker vindt, maar alleen als je het goed kunt verteren.”*

— Jolanda, Praktijk Natuurlijk Normaal

<https://www.natuurlijknormaal.nl>